

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/zolnierze-wykleci/106114,Podporucznik-Henryk-Wieliczka-Lufa.html>

Zarząd miejski gminny w Obszance por. Siedlce lubelskie miejscowość, powiat województwo

stwierdza tożsamość niżej wymienionej osoby:

 Rysopis

Wzrost wyoki

Oczy niebieskie

Włosy blond

Znaki szczególne !

Nazwisko Muszkowski

Imiona Henryk dla mężczyzn nazwisko panińskie

Data urodzenia 18. VIII 1920

Miejsce urodzenia Obszance por. Siedlce

Zawód rolnik

Zameldowany dnia od urodzenia

Obszance ulica, Nr. domu, mieszkania

M. P. ZARZĄD GMINNY W OBSZANCIE POWIAT SIEDLECKI 1

Podpis urzędnika gminy B...

Muszkowski Henryk własnoręczny podpis

Data wystawienia zaświadczenia 19. III 1947 r.

Tymczasowe zaświadczenie tożsamości Henryka Wieliczka „Lufa”, wystawione na fałszywe nazwisko (z zasobu IPN)

ARTYKUŁ

Podporucznik Henryk Wieliczka „Lufa”

OKRES HISTORYCZNY

(1948-1956) Stalinizm w Polsce

Autor: ANNA PŁOŃSKA 14.03.2024

14 marca 1949 r. rozstrzelano ppor. „Lufę” na Zamku w Lublinie. Ciało żołnierza 5. Brygady Wileńskiej AK pochowano w bezimiennym grobie. Jego bohaterskie losy miały ulec zapomnieniu...

„I szumi stary las,
Przyjaciół wierny druh
Do snu kołysze nas,
Swą piosnką budzi nas ze snu.
To dla nas jodeł śpiew,
I urok, co w nim tkwi
Bo wsiąkła w leśny mech
Niejedna kropla naszej krwi”.

Słowa te, zaczerpnięte z partyzanckiego utworu zatytułowanego „Noc zapada nad cichym jeziorem” (lub „Zaszumił stary las”), powstałego w grudniu 1943 r., wymownie oddają koleje losu ppor. Henryka Wieliczki ps. Lufa, żołnierza 5. Brygady Wileńskiej AK.

Partyzancki szlak

Henryk Wieliczko, syn Bolesława i Jadwigi, urodził się 18 sierpnia 1926 r. w Wilnie (niektóre źródła podają inny rok urodzenia, tj. 1922 r.).

Od września 1943 r. był podkomendnym kpt. Wincentego Mroczkowskiego „Zapory”, któremu podlegali partyzanci z rozbitego oddziału por. Antoniego Burzyńskiego „Kmicica”, zamordowanego przez Sowieców w końcu sierpnia 1943 r. Następnie współtowarzyszami broni Henryka Wieliczki stali się żołnierze 5. Brygady Wileńskiej AK, w szeregach której walczył m.in. z Niemcami pod Worzianami (31 stycznia 1944 r.) i z sowiecką partyzantką pod Radziuszami (2 lutego 1944 r.).

Po rozwiązaniu oddziału przez mjr. Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka (23 lipca 1944 r. pod Porzeczem na Grodzieńszczyźnie), Henryk Wieliczko przedzierał się wraz z grupą ppor. Mieczysława Kitkiewicza ps. Kitek do Puszczy Augustowskiej, gdzie wyznaczone zostało miejsce koncentracji. W trakcie przeprawy został rozbrojony przez Sowieców i skierowany do 6. batalionu zapasowego 2. Armii WP w Dojlidach Górnych, leżących niedaleko Białegostoku.

Henryk Wieliczko ps. Lufa (fot. z zasobu IPN)

Żołnierze 5. Brygady Wileńskiej AK. Białostoczczyzna, 1945 r. (fot. z zasobu IPN)

Członkowie 5. Brygady Wileńskiej

AK. Od lewej: Jerzy Lejkowski ps.

Szpagat, Zbigniew Badocha ps.

Żelazny, Henryk Wieliczko ps.

Lufa (fot. z zasobu IPN)

W październiku 1944 r. zdezerterował i wraz z por. Lechem Beynarem ps. Nowina oraz kpr. Zdzisławem Badochą ps. Żelazny dołączył do oddziału mjr. Szendzielarza. Wiosną 1945 r., na Białostocczyźnie, rozpoczęło się odtwarzanie „Brygady Śmierci”. W uznaniu dotychczasowych zasług Wieliczko awansowany został do stopnia wachmistrza i odznaczony Krzyżem Walecznych. We wniosku o przyznanie odznaczenia mjr „Łupaszka” napisał:

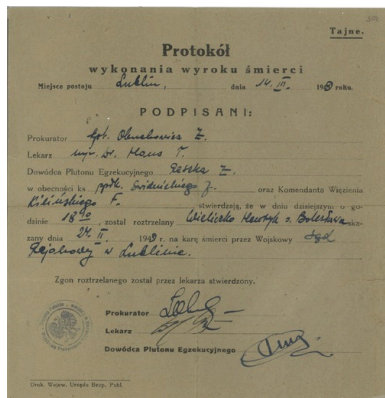
„W każdej akcji świeci przykładem odwagi i bohaterstwa żołnierzom”.

Po ponownej demobilizacji brygady, we wrześniu 1945 r., przydzielony został do patroli dywersyjnych, które działały na Pomorzu od początku 1946 r. „Lufa” organizował i uczestniczył w licznych akcjach ekspropriacyjnych. Do znaczniejszych z nich należała akcja przeprowadzona nieopodal Białogardu, podczas której zatrzymano pociąg i skonfiskowano ponad 100 tys. zł, które znajdowały się w wagonie pocztowym. W marcu 1946 r. uczestniczył w przerzucie partyzantów z Białostocczyzny na Pomorze, który nie powiódł się w pełni, gdyż punkty kontaktowe i magazyny broni zostały uprzednio wykryte przez bezpiekę.

Od kwietnia 1946 r. Henryk Wieliczko był dowódcą 4. szwadronu Brygady, w tym czasie odpowiadał również za zapewnienie ochrony mjr. „Łupaszce”. W okresie od maja 1946 r. do marca 1947 r. ppor. „Lufa” działał na terenie Borów Tucholskich, Białostocczyzny, Warmii i Mazur, gdzie, prócz rozbrajania posterunków MO, prowadził walki z grupami operacyjnymi UB i KBW. Po ogłoszeniu amnestii w 1947 r. szwadron uległ samorozwiązaniu, a Henryk Wieliczko dołączył do 6. Brygady Wileńskiej AK i wraz z nią kontynuował działania konspiracyjne.

**Tymczasowe zaświadczenie
tożsamości Henryka Wieliczko
„Lufa”, wystawione na fałszywe
nazwisko (z zasobu IPN)**

**Protokół wykonania wyroku
śmierci na Henryku Wieliczcze.
Lublin, 14 III 1949 r. (z zasobu
IPN)**

Niejedna kropla naszej krwi

W czerwcu 1948 r., na wieść o śmiertelnej chorobie swojego ojca ppor. „Lufa” poprosił o urlop, aby odwiedzić rodzinę. Podczas powrotu do oddziału został aresztowany na stacji kolejowej w Siedlcach i postrzelony, gdy bezskutecznie próbował ratować się ucieczką.

24 lutego 1949 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Lublinie w trybie doraźnym skazał ppor. Henryka Wieliczkę na karę śmierci. Wyrok wykonano 14 marca 1949 r., a ciało „Lufy” pochowano w bezimiennym grobie. Jego bohaterskie losy miały ulec zapomnieniu...

Dzięki pracom prowadzonym przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN, w kwietniu 2021 r. szczątki ppor. Henryka Wieliczki zostały odnalezione na cmentarzu przy ul. Unickiej w Lublinie. Nieco ponad rok później, 29 czerwca, na lubelskiej nekropolii przy ul. Lipowej, odbył się uroczysty pogrzeb dzielnego żołnierza mjr. „Łupaszki”.

* * *

Warto nadmienić, iż postać ppor. Henryka Wieliczki zainspirowała członków koszalińskiego Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznych GRYF do wyprodukowania filmu pt. „Pseudonim Lufa”, którego premiera odbyła się w grudniu 2021 r.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ